

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaë, 1661

Extravagantes Communes, À Diversis Romanis Pontificibus Post Sextum
Editæ, Cum Suis (Ut Vocant) Summulis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

coramdem fratrum consilio inhibemus, ne quisquam
contra definita, ordinata seu facta per ipsam verbo vel
scripto scienter approbet aliquid, vel defendat. Si quis
vero contra praesumpserit, tanquam contumax, & re-

bellis Roman. Eccles. ab omnibus habeatur. Nulli
ergo, &c. Data Avinion. IV. Idus Novembis
Pontificatus nostri Anno
nono.

Constitutiones viginti Joannis vigesimi secundi pape

EXTRAVAGANTES COMMUNES, A DIVERSIS ROMA- NIS PONTIFICIBUS POST SEXTUM EDITÆ, CUM SUI (UT VO- CANT) SUMMULIS.

DE CONSUETUDINE.

TITULUS I. CAP. VNIC.

*Consuetudo impediens ne legati sedis Apostolicæ recipiantur, non valet: & illa non obsta-
re legati ipsi sunt ab omnibus recipiendi, & eos impedientes ipso facto excommu-
nicationem incurrunt, & eorum terra ecclesiastico sub-
jiciuntur interdicto.*

Ioannes XXII.

Vper gentes & regna Romanus Ponti-
fex à Domino constitutus, cum perso-
naliter singulas regiones circumire non
possit, nec circa gregem sibi creditum
curam pastoralis sollicitudinis exercere:
necesse habet interdum ex debito im-
posita servitutis suos ad diversas mun-
danas (propterea necessitates emergerint) destinare lega-
tos, qui vices ipsius supplendo, errata corrigant, aspera
in plana convertant, & commissis sibi populis salutis in-
tercessant. Verumtamen aliqui hujusmodi
missionem & potestatem ipsius Roman. Pontificis, quasi
non ab homine, sed à Deo recepti, sub suo arbitrio redige-
re solent, legatos ipsos nisi ab eis petiti fuerint, vel
de benedictione eorum transmissi, sibi terras subiectas
sacerdotibus hoc eis de consuetudine competere ingredi
non permittunt. Nos hujusmodi consuetudinem, non
rationabilem, quam nunquam animarum sa-
lutem, detrahentemque Apostolicæ potestati,
substantiæ Apost. penitus reprobantes, legatos ipsos ab
omnibus, cuiuscunque preeminentiæ, conditionis, aut
potestatis fuerint, debere admitti decernimus: nec eos pra-
ter ipsius consuetudinem impediri posse à quoquam
Castellano nomine gloriante, quo minus regna, provin-
ciae & terras qualibet ad que ipsos destinari contigerit,
impediatur libere, ac commissis sibi legationis officium
non exant in eisdem. Qui vero de cæteris super prædi-
ctis dicitur legatos, aut eorum nuncios, quos ad qualcon-
que partes pro causis quibuslibet sedes ipsa transierit,
praesumpserit impedire, ipso facto sententiam excommu-
nicationis incurrant. Regna, terra & loca qualibet
supra dicta tandem sint eo ipso ecclesiastico suppo-

sita interdico, quamdiu in hujusmodi contumacia du-
xerint persistendum. Non obstantibus quibuslibet in-
dulgentiis, aut privilegiis, Imperatoribus ac Regibus, seu
quibuscumque aliis sub quibuscumque modis, tenoribus
& formis à sede ipsa concessis, quæ contra præmissa nullis
voluntus suffragari.

DE POSTVLATIONE PRALA- TORUM TITVLVS II. CAP. VNIC.

*Minores XXVII. annis seculares, & mendicantes religiosi, ad
certas ecclesias prohibentur postulare: & puniuntur tam postulan-
tes, quam postulati.*

Ioannes XXII.

Dispensis & periculis variis, quæ ex subseri-
ptis postulationibus possent ecclesis eveni-
re, & vacationum diuturnitatibus, quæ con-
sueverunt nonnunquam ex postulationibus irrationa-
bilibus provenire, ac dispensis, quæ inde frequenter
ecclesis incurrunt, ad futuram rei memoriam obstitere
cupientes: illum, qui vigesimum septimum non antege-
rit annum, ad cathedralem, necnon professorem cuiuscunque
mendicantium ordinis ad inferioris cathedrales eccle-
sias, ad monasteria extra suos ordines postulari edi-
cto perpetuo prohibemus. Quod si secus postulatum fue-
rit & attentatum, irritum ac nullius sit momenti.
Et qui scienter processerint ad eandem, ea vice postulandi

...eligendi potestate privatos, ac beneficiis, quae in ipsa obtinebunt ecclesia, ad quam postulacionem hujusmodi fecerint, per triennium noverint se suspensos. Postulatos vero, qui postulacionis de se factae negotium fuerint per se vel per alium in Romana curia prolecuti, illud ibi proponi in publico vel privato consistorio facientes, etiam se duntaxat dispositioni sedis Apost. committendo, si se annum XXVII. non attigisse seiverint (ut praefertur) usque ad XXV. annum. Ceteros vero seculares & religiofos extra suorum administrationes ordinum perpetuo ineligibiles ac impossibiles esse decernimus, ac profus in habiles ad quascunque dignitates ecclesiasticas, & beneficia quolibet obtinenda.

DE ELECTIONE. TITVLVS III. CAP. I.

Multis probat argumentis, promoti in curia non debere ad propria redire sine literis sine promotione. Quae si secus fuerint, pro praelato non sunt habendi, penamq. incurrunt hic expressas. Et de ipsa extravaganti facti mentionem Panorm. in cap. qualiter, de elect. dicit, quod nullus antequam habeat literas Apostolicas super sua promotione, debet administrare, nec debet recipi ab ecclesia tanquam praelatus: alibi recipientes & receptus incurrunt penam, de qua ibi.

Bonifacius VIII.

Injuncta nobis debetum servitium exposcit, ut qui ad reformandos in clero mores & actus (prout nobis ex alto permittitur) solertius intendimus, ibi precipue determinationis accommodare remedium apponamus, ubi majus respicimus periculum imminere. Sanè quam periculolum existat, quod aliquis in officio, dignitate vel gradu fore se asserat, & protali etiam habeatur, nisi prius apte, quod asserit, legitimis ostenderit documentis, tam ex civilibus, quam ex canonicis institutis colligatur evidenter. Assentientiaque cum mandatis principis se venisse, credendum non est, nisi hoc scriptis probaverit. Nec similiter creditur se assentiri legatum. Nunquam enim Apost. sedis motus fuit, absque legitis apicibus undecunque legationem suscipere. Sed nec dicenti se delegatum sedis ejusdem, creditur vel intenditur, nisi de mandato Apostolico fide doceat oculata. Similiter clerici ad alienam dioccesim sine suorum ordinariorum licentia venientes, nec in suis recipiantur ordinibus, nec ad superiores ascendant. Clerici quoque & monachi qui de suis civitatibus ad alienam urbem proficiuntur (nisi munus veniant suorum literis praelatorum) non sunt clerici vel monachi reputandi. Si quis praeterea in clericum electum se dixerit, si sacerdotem se nominet, hoc scrutandum est, quia non sine periculo est in talibus communicatione iudicium. Quod autem in illis, qui se Episcopos, vel superiores praelatos, aut etiam Abbates, Priores, seu alios monasteriorum rectores, quocunque nomine censeantur, appellant, sit discussio celebris & diligens facienda, luculenter apparet: si scandala & pericula gravia (quae ipsorum parere possent communicatio iudicium) diligentius attendantur. Hinc nos evidens evocat ratio, ut cum praemis aliis casibus, qui minoris existunt periculi, sit ex constitutionibus editis iam provisum, hunc ultimum, qui pericula graviora minatur, nequaquam sine provisione opportune remedio relinquamus. Praesenti itaque perpetuo valitura constitutione sancimus, ut Episcopi & alii praelati superiores, necnon Abbates, Priores & ceteri monasteriorum regimina exercentes, quocunque nomine censeantur, qui apud dictam sedem promoventur, aut confirmationis, consecrationis, vel benedictionis munus recipiant, ad commissas eis ecclesias & monasteria abique dicta sedis literis hujusmodi, eorum promotionem, confirmationem, con-

secrationem, seu benedictionem contravenientes, vel bonorum ecclesiasticorum ad distributionem impediunt, vel non praesumant: nullique eos abique dicta sedis literis, tam officione recipient, aut eis partem vel incrementum Quod si forsitan contra praesumptum fuerint, quod per Episcopos, Praelatos, Abbates, Priores, & alios monasteriorum regimina exercentes praedictos medio tempore actum fuerit, irritum habeatur: nec quocunque modo eisdem Episcopi vel Praelati, Abbates, Priores, vel superiores exercentes, de ecclesiis vel monasteriorum regiminibus percipiant incrementum. Capitulo vero de canonibus ecclesiarum & monasteriorum ipsorum, & alii quocunque, ipsos abique hujusmodi dicta sedis literis, tam officione, vel obedientie eisdem, in munus sine a benedictione suorum perceptione suspensi, donec super his, quae quilibet illis gratiam meruerint obtinere. Similiter quocunque Episcopi, Praelati, Abbates, Priores, & alii monasteriorum regimina exercentes praedicti, solto fidelitatis & obedientiae iuramento non praestito, illi etiam Praesenti, non apud praedictam sedem paxillum contingere, nec, abique literis traditionis ipsius paxilli, nequaquam de eisdem discedant: discedentes vero (quocunque modo) iuramentum praestiterint, & literas obtulerint, nulli de ipsorum ecclesiarum & monasteriorum personis accipiant: & quicquid interim per eos (ut de eis praesentur) actum fuerit, irritum non substat.

CAP. II.

De religiois electis non petentiis vel qui contra iuramentum commissum, intra tempus mandatum praesentem in ipsa superiora, est eo ipso privatum per nos relictum, quod si fuerit electus illius in eadem, & alii ad eam, & ad ipsam.

Si religiosus, qui abique sui superioris licentia de sede de se infra consensum non petentem illam postulationem sibi presentatam, vel eius electionem, non magis in eiusdem superioris praesentia vel absentia promotionem, nequaquam obstat, dat generale concilium Legatione electoribus eorum electionem ab ipsorum promotione liberam facultatem. Verum qui Episcopus, quocunque modo, an etiam sit eo ipso iure (ut supra) a promotione ex hujusmodi electione privatus, hanc quoque electionem, hoc ipso fore privatum.

CAP. III.

Quatuor Patriarchatus in ecclesia vacantibus, si quis sine iussu, irritum decernitur.

Idem. Sancta & Romana ecclesia, quae disponente Domino super omnes alias ordinatur potestatem habet praeparatum a Deo, ut pote mater universitatis. Cuiusmodi, & magistra, quatuor patriarchatus scilicet Antiochenum, Aegyptiacum, Constantinopolitanum, & alexandrinum, inter quas post ipsam Romanam ecclesiam Constantinopolitanam primum, Alexandrinam secundam, Antiochenam tertiam, & Hierosolymitanam quartam locum voluit obtinere, ipsaque multis prerogativis & honoribus ac privilegiis decoravit: de quarum promotione cum eas vacare contingit, tanto est accuratius attendendum, & attentius providendum, quanto magis eminent altitudine dignitatis, & perniciosae gravitatis provisionibus eorumdem. Super hoc igitur, quod in nostris habita deliberatione matura, inter alia, quae considerari occurrunt, quod omnes (quod ob hoc) electorum sedum patriarchatum civitates, aut loca, quae, aut occupata ab infidelibus, vel a schismaticis, aut hereticis, ipsarum capitulis, seu conventibus, & ceteris disceptis, quodque extra civitates ipsas, per alios locos, seu loca a civitatibus ipsis remota.

Ex quo contingit (sicut experientis nuper nos docuit) quod vacante Constantino politiana ecclesia, per mortem Innocentii tertii Patriarchae, solum per unum dumtaxat ejus canonicum fuit de novo pastore electio celebrata, aliis canonicis suis agentibus in remota: dictus autem electus iuri si quos sibi ex electione iniuriosam contempserat, in nostris manibus sponte ac libere resignavit. Ideoque de eorundem fratrum consilio & Apostolica potestate plenitudine statimus, ut quando civitates, sedes schismaticorum, aut infidelium subint, aut subditi, aut detinebuntur per eos, canonici dictarum patriarchalium sedium, cum eas vel ipsarum aliquam, seu aliquas vacare contigerit, ad electionem, postulationem, seu quamvis provisionem de praeficiendo sibi Patriarcha vel pastore nullo modo procedant, quousque ad Apost. sedis notitiam deducatur. Nos enim a data praesentium decernimus irritum & inane, si secus per praedicta capitula conventus vel canonicos, aut quemvis alium vel alios scienter vel ignoranter fuerit attentatum: non obstantibus quibuscumque ipsarum ecclesiarum, vel aliorum earum consuetudinibus vel statutis, iuramento, confirmatione dictae sedis, vel quacunque alia similitate vallatis, seu constitutionibus, privilegiis, vel indultibus sedis ejusdem, per quae effectus praesentium impediti possent quomodolibet, vel distendi, & de quibus quomodocumque notitiam nobis de verbo ad verbum in nostris litteris habenda est mentio specialis. Nulli ergo etc. Data Laterani X. Calend. Januarii. Pontificatus nostri Anno 7.

CAP. IV.

Concessio apud sed. Apost. vacante sed. sibi. Papa reservata, quae & quomodo apud sedem vacare dicantur eandem, et quomodo de reservationibus, fecit de pensionibus.

Ioannes XXII.

Prohibito pastoralis officii, nobis quamquam immemora sapientia dispositione commissi, periculis animarum & ecclesiarum ac monasteriorum dispendiis, quae ob ipsorum vacationes diutinas ipsis solent frequentius provenire, congruis remediis (quantum nobis ex illo conceditur) salubriter occurrere intendentes, non celerius & utilius provideatur ecclesiis ac monasteriis antedictis, & ut Rom. eccl. quae super ipsas ecclesias ac monasteria ex divina provisione obtinere dispositionem principum, honor debitus impendatur: praesentium nostrorum Romanorum Pontificum, praesentium sibi record. Bonif. VIII. qui dignitates, personarum, ecclesiarum & alia ecclesiastica beneficia, & Cle. V. qui cum huiusmodi dignitates, personatus, ecclesias, beneficia, quam cathedras ecclesiarum quaslibet, monasteria, prioratus, administrationes & officia quaecumque, quae apud sedem Apost. vacarent, provisioni Apostolica sub certo tenore reservaverunt, vestigiis inhxrentes. Nos ex causis rationabilibus, quae ad id nostrum arbitrium induxerunt, de fratum nostrorum consilio, et nulla detrahendo, aliqua declarando, & quaedam admodum de novo, episcopales, & earum superiores sedes, monasteria, & regulares ecclesias, ad quae hi qui eis proprie praesentibus, officia vel administrationes exercendae, dignitates, personatus, praebendas, aliaque ecclesiastica beneficia, cum cura vel sine cura, nuncupate nomine censentur, quae apud praedictam sedem vacant ad praesens, & ex nunc in antea (donec quibusdam dignitas nos dignabitur) universalis ecclesiae quaeque sunt regimini vacare contigerit apud eam: provisioni nostrae de fratum nostrorum consilio auctoritate Apostolica reservamus. Huiusmodi autem sedes, monasteria, ecclesias & alia praefata beneficia ecclesiastica, per mortem vel depositionem, ac privatorem eorum, qui ea obtinent: per electionem cassam

tionem, postulationem repulsionem, renunciationem, quorumbet provisionem, translationem, sive per successorem numeris consecrationis, aut benedictionis dudum a dicto Clemente praedecess. nost. promotionis impendi: nisi de ipsis disposuerit praedecessor, & a nobis, sive auctoritate nostra promovendis impendendi apud sedem ipsam, vel etiam ubicumque aut quovis alio modo canonice vacare, apud sedem intelligimus praesentibus. Episcopales insuper vel alias dignitates, ecclesias, monasteria, & alia praedicta fratrum nostrorum sanctae Romanae ecclesiae Cardinalium apud dictam sedem, per eorum obitum vacare censimus, sive inibi, sive alibi ubicumque ipsos migrare contigerit de hac luce. Et hoc idem in dignitatibus & beneficiis quibuslibet (ut de aliis praemittitur) officialium nostrorum: videlicet Vicecancellarii, ejusdem ecclesiae camerarii, notarii, auditoris contradictorum, correctorum, scriptorum literarum, ac penitentiariorum nostrorum, necnon abbreviatorum curiae Romanae locum sibi volumus vindicare. Rursus huius nostrae reservationis editum ad dignitates, & alia iam dicta Capellanorum nostrorum commensalium, & quorumbet aliorum ratione officii, vel ex causa legitima in dicta curia montium, quando a nobis pro nostris, & ejusdem sedis negotiis prosequendis, de ipsa curia quocumque modo praemissi, vel aliqui ubilibet ante ipsorum ad praefatam curiam redituros (durante legatione, seu profectione ipsorum negotiorum) rebus eximi contigerit ab humanis, duximus extendendum. Et idipsum etiam esse volumus in huiusmodi Capellanis commensalibus: etiam si (ut praemittitur) hanc transmissi fuerint ubicumque, & ipsos rebus eximi contigerit ab humanis. Ceterum editum ipsum trahimus ad sedes, monasteria, & alia praedicta, quae vivente adhuc dicto Clem. praedecessore nostro ulque ad eius obitum, nisi de ipsis per eum fuerit ordinatum, & deinde ulque ad datam praesentium apud sedem vacaverint eandem: illaque vacare decernimus apud ipsam, dummodo in eis ius in re, licet ad rem non sit aliquibus acquisitum: Decernentes extunc irritum & inane, si secus in praedictis & singulis eorum scienter vel ignoranter, per quaecumque seu quocumque Apostolica vel alia quavis auctoritate attentatum fuerit, vel contigerit in posterum attentari: Non obstantibus pia memoriae Gregorii decimi, ac Bonifacii octavi, & aliorum Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum constitutionibus super hoc editis: quatenus edicto essent & sint contraria memorata. Ceteris in ipsis constitutionibus contentis, in suo robore duraturis. Pensiones insuper annuab Episcopis & eorum superioribus aliisque prelati inferioribus, necnon quibuscumque Capellanis, conventibus, collegiis, vel singularibus personis factas & factendas personarum, quibus ex eisdem Cardinalibus, seu quibusvis aliis ex praenominatis personis, & pensiones praeterea seu assignationes quantarum quorumbet super certis Provinciis, diocesis, ecclesiis, monasteriis, & aliis ecclesiasticis locis aurordinibus, etiam a quibusvis praedecessoribus nostris Romanis Pontificibus factas praemissis personis, sive alicui earundem, vel monasteria, prioratus, administrationes quaslibet, beneficia regularia vel alia quaslibet quocumque nomine censentur, non consueti ab olim clericis secularibus assignari: huiusmodi personis vel alicui earundem collata, sive concessa in commendam, vel alio quovis titulo ab eisdem praedecessoribus, seu aliis Episcopis, vel superioribus prelati, capitulis, aut conventibus, vel collegiis sub edicto praedicto nolumus aliquatenus comprehendi, quo minus eis cedentibus vel decedentibus, sive illa quovis alio modo dimittentibus, monasteria ipsa, prioratus, administrationes, beneficia, ac loca huius

modi, ad ecclesias & monasteria, five alia loca religiosa, vel alia ecclesiastica, eorumque prelatos, five personas, ad quas antea eorum dispositive pertinebant, seu quibus immediate subesse noscuntur, libere revertantur: nisi eis quid canonice obstitit, vel de ipsius altere decretis respondendum.

DE AVCTORITATE ET VSU PALLII.

TITVLVS IV.

CAP. VNICVM.

Tallis tradere per vestitum criminis vel defectus retardari non debet, nisi obiecta promissa iuramento, de obiectis promptam fidem faciat. Et quod sit promptam fidem facere, declarat.

Ioannes XXII.

M Altius hominum, quae saepe circa impediendam pallii dationem committuntur, volentes salubriter obviare, hac in perpetuum valitura constitutione sancimus, ut deinceps per obiectum cuiusvis criminis seu defectus traditio pallii, facienda iis, qui ad metropolitanarum ecclesiarum, seu aliarum regimen assumuntur, non impediatur in aliquo ne retardetur, nisi obiectes sitment corporali prestato iuramento, se id malitiose non agere, sed obiecta vera esse se credere, ac de obiectis offerant facere promptam fidem: & nihilominus ad ponam talionis, seu extraordinariam se obliquant arbitrio praedentis. Promptam vero fidem intelligimus in hoc casu, si intra bimensis temporis spatium numerandam die collationis id antea probaverint legitime, quod opponunt. Quod si non fecerint (eorum obiectibus nequaquam obstantibus) ad ipsius traditionem, pallii procedatur. Per traditionem autem huiusmodi, viz accusationis, denunciationis, vel inquisitionis nullum volamus praedictum generari.

DE OFFICIO CVSTODIS.

TITVLVS V.

CAP. VNICVM.

In religiosis mendicantium conventibus plures campanae esse non possunt sine specialis Papa licentia: plures autem campanulas in refectoriis, capitulis & aliis licet possint ipsi religiosi mendicantes habere, hoc dicit. Et est extravagan. notabilis: & quae possit campanae esse custodiam officium, ut patet eod. tit. c. r. in ant. edita hic non esse collectata est.

Ioannes XXII.

Q Viam cunctos orthodoxae fidei professores, & viros praesertim ecclesiasticos sic hortamur ad invicem, & quoad alios etiam, conversari, quod ex ipsorum gestis nullus offendantur iustitia, nec cuiquam scandalum materia praeparatur. Advertentes quod eo, quod nonnulli mendicantium ordinum professores in nonnullis suis conventibus plures campanas obtinent, & in posterum statant obtinere, cathedrales ac ecclesiae aliae suae querrunt propter a iustitia detrahi, & exinde civitatibus locorum interdum afferri divinis officii impedimentum: videnturque inter ipsos litigios & scandalis via aperiri. Nos praemissis obviare cupientes periculis pacemque desiderantes inter ipsos (sine qua bene pacis auctor non collitur) observari: de fratrum nostrorum consilio hoc edito perpetuo ordinamus, quod religiosi dictorum ordinum campanas habeant, sine sedis Apostolicae licentia specialia, sed una tantummodo pro loco quolibet sint contenti. Quod si forsan communitas seu universitas aliqua ecclesiastica vel mundana, seu fides religiosi pro illis, in aliquo ipsorum locorum campanam aliam haberint, vel nunc habent, non illam, sed aliam solam eo-

rum specialiter usus deputari pallio videtur esse diurnis & nocturnis, missis & aliis collectis. Communes religionis eiusdem permittimus, quod ubi habentur plures campanae sine lite & contradictione, quilibet in illa duntaxat proprio habuerit, & nunc habent, illarum deinceps libere uti possint. Alia quae huiusmodi per habitus intra triennium mensium spatium & sine sine campanilibus deponendis, & nullatenus immutandis. Verum campanas, quae in refectoriis, capitulis, & aliis forsan officibus religionis nostrae consueverint haberi, sub ista nostra constitutione nolumus comprehendere. Nulli ergo &c. Datum Romae Pontificatus nostri Anno 2.

DE OFFICIO DELEGATI.

TITVLVS VI.

CAP. VNICVM.

Littera Apostolica impetrata ad gratiam seu abbatem ditionis civitatis seu diocesis datus etiam intelligitur, non nisi causa expressa fuerit de ipsi in duas seu plures civitates seu locos, per ipsa facta propter diversi cultus augmentum, & populi incrementum etiam executiones seu iustitias earundem, haberi seu fieri non possunt, nisi in forma illius viderentur in se descripti, quos habet in illis, nisi iuxta rem memorem, a

Ioannes XXII.

S Edes Apostolica in suis actibus recte procedens, licet amans, libenter, vestra noscitur dignitatis involocatur: Maritima scilicet, in hac ordinationibus relevare cautelam intendit, ad illam proveniant commoda, quod aliis non immutandi, ad salutem populi, quem in nonnullis civitatibus & diocesis sic multiplicat altissimas, quod nonnulli singulorum vultus nequit, ut deceret, aut illi proflor inspicere, aut alias partes boni palam impedit, salubriter intendentes, in ipsi diocesis nonnullas in duas, & aliquas in plures diocesis dividendas, certas earum civitates ac ecclesias cunctas cathedralas, quarum singulis propriae ditionis, & dignitatis iustitiam assignari. Verum quoniam plures sunt ordinationem seu divisionem nostram habentem, & nobis, quam a praedecessoribus nostris, super beneficiis Apostolicis obtinuerunt licentia, super beneficiis ecclesiasticis in ipsi tunc integris diocesis nostras, quarum nonnullis restant adhuc executiones, Nos amovere volentes, cum suis debitionibus, qui circa executionem gratiarum super beneficiis concessarum posset foras incidere, cavendum attentius quod per ordinationem seu divisionem statim praedictam, ius ad rem expectantibus illis debeat, adeo competentis ex ratione commutat non debet, quod ad eam in divisi diocesis maneat, sed in quodam integris auctoritate praesentium praesentium, quodam divisionem huiusmodi in ipsi quondam integris diocesis a nobis vel praedictis praedecessoribus nostris personis quibuscunque concessi, non nisi in forma divisae, quam in aliis diocesis decem ab illis, quod modo & forma possint suo ordine per executionem adduci, quibus autem divisae praesentibus executionem adduci, debent. Idem eam declarare praesentibus poterant, & debeant. Idem eam declarare praesentibus ad litteras Apostolicas iustitiam committentes, ut in praesentibus iudices dati per illas in causis quarumlibet praesentibus, quae nunc de eisdem diocesis divisi-

Haec extravagan. habetur super XX. hoc. XXII. in a. concess. prob. cum gl. dicitur 2o. et 3o. in p. l.

DE OFFICIO IUDICIS ORDINARII.

TITVLVS VII.

CAP. I.

Episcopus monasterium visitans non tenetur accipere monachos...

Deben superioribus suis reverentiam subire: & dum salubriter ab eis pro culpis correctionem...

que quod id episcopali non modicum detrahit dignitate...

CAP. II.

Beneficia plura incompatibilia obinens sine dispensatione...

IOHANNES XXIII.

VT a quo virtutis amor a vitio ambitionis excreta...

Vide Conc. Trid. sess. 1. de reform. cap. 2. & 4. & sess. 24. de re...

...id confectum eidem Romano Pontifici, vel alicui per...

XXII. servanda censet. Tandem tempus post, intra quod...

IOANNES XXII.

...deceat quoslibet subditorum curam exercere so...

SIXTUS IV.

AD universalia ecclesie regimen divina dispo...

...Quod si fecerit a quoquam super his fuerit atten...

DE TREUGA ET PACE. TITVLVS IX. CAP. I.

...Causa Papa volens discordiam ex pragmatica sanctione sub...

...a Gratias expectativas, & mandata de providendo nomi...

& Regiam, Delphinum, magistros, presidentes, & officarios prefatos gaudent prerogativis ad instar familiarium nostrorum eorum commensalium. Ipsis quoque sex gratias consumptis, alias sex gratias similes, aliis sex gratias personis idoneis modo & forma praemissis concedere intendimus. Volumus autem, ac eisdem auctoritate & tenore praesentium decernimus & declaramus, beneficia, quae venerabilium fratrum nostrorum sanctae Romae Ecclesiae Cardinalium familiares continui commensales eorum familiaritate durante in regno, Delphinatu, terris, & dominiis praefatis obtinent, & in posterum obtinebunt, dispositioni Apostolicae in posterum censeri reservata, quoad duntaxat Cardinales praefati vitam duxerint in humanis, ac post obitum eorumdem Cardinalium per sex annos continuè sequentes. Quibus quidem sex annis elapsis, alii ad quos eorumdem beneficiorum collatio, provisio, praesentatio, electio, seu quaevis alia dispositio alias pertinet, de beneficiis familiarium huiusmodi in regno, Delphinatu, terris, & dominiis praefatis constitutibus, in praedictis mensibus disponere valeant, huiusmodi reservatione non obstante. Concedimus etiam, quod beneficia consistorialia ipsarum promotionum per nos de eorum personis faciendarum obytinebunt, ac in quibus, & ad quae jus eis quomodolibet competat, ac competere poterit per promotiones ac dignitates, & alia beneficia consistorialia praedicta, ac munus consecrationis eisdem promovendis impendendum, seu lapsum temporis de consecrandis Episcopis & sacris canonicis definiti vacaturorum, si promotiones ipsae in aliquo ex praedictis mensibus fiant, nisi beneficia ipsa essent aliis dispositioni Apostolicae (ut praefertur) reservata, ad praefatos & personas praedictas. Si vero in aliis mensibus promotiones eisdem fieri contingat, ad nos & Romanos Pontifices successores nostros collatio, provisio, & omnimoda dispositio pertineat. Et quoniam sed. Apost. notariorum magnus reperitur numerus, eorundem notariorum, qui habitum per eisdem sedis notariorum gestari solitum publice & continue gestant, & in posterum gestabunt, beneficia in eisdem regno, Delphinatu, & terris constituta, duntaxat censentur reservata: quodque omnes & singulae causae beneficiales in partibus eorum iudicibus competentibusque ad definitivam inclusivè, in prima duntaxat instantia, in qua nulli ante definitivam licet appellare, nec appellatio (si fuerit emissis) debeat admitti, nisi ab interlocutoria, vel a gravamine negotium principale minime concernente, quod non possit per appellationem a definitiva sententia reparari. In aliis vero instantiis in Romana curia tractentur, cognoscantur, & sine debito terminentur. Causae vero beneficiales pendentes in dicta curia inter nostros, aut dictorum Cardinalium familiares continui commensales, ipsis Cardinalibus in eadem curia praesentibus seu in aliqua legatione, aut recreationis causa succedentibus, necnon praefatis sedis officialibus, officia aetui exercentibus, aut alios a praemissis, qui per sex menses curiam praedictam secuti sunt, & sequuntur de praesenti, curiales, & quoscunque alios eorum adversarios, super quibusvis beneficiis eisdem adversariis auctoritate ordinaria collatis, per illos, quibus commissis, reperiantur, seu alios per nos ad id deputatos, seu etiam deputandos iudices audiantur, cognoscantur, decendant, sineque debito terminentur, ac executioni debite demandentur. Ceterae vero similes causae beneficiales inter quoscunque alios pendentes, & quae quibusvis iudicibus, seu auditoribus commissa reperiantur, aliquibus iudicibus competentibus in regno Francia, auctoritate Apostolica committantur audienda, & cognoscenda, decidenda, & sine debito terminanda, cum necessaria

earundem causarum advocacione. Praeterea, quia aliquae ex praedictis causis in eadem Romana curia super petitorio, & diversis curiis ipsius regni super possessione tractantur: volumus, quod in eisdem causis in eisdem curiis super petitorio & possessione movendo, de eorumdem contextu pendentes (suspense petitorio, & censuris per hoc latis) in possessione in curia eorumdem iudicum, eorum quibus causae possessionis pendentes tractantur, procedant, causaeque ipsae super huiusmodi possessione intra biennium terminentur, & finiantur. Aliqua biennio elapso liceat paribus ipsis procedere super petitorio, & ulterius dictis causis expediri super possessione, aut huiusmodi biennio elapso altera partium litigantium coram iudice competenti, auctoritate Apostolica tractato, poterit jus suum prosequi, ipsaque Apostolica auctoritate intra aliud biennium causam in petitorio terminare reneatur. Quod si non fecerit, causae ipsae ab eisdem, & his penitus extinctae censentur. Et si factis eisdem eorumdem iudicum cuiusvis sibi commissa causa ad conditionem malitiosae prorogare aut differre praesentationem, excommunicationis & omnium beneficiorum privationis poenis ipso facto incutitur, a quo quovis communicationis poena absolvi nequeat, nisi in articulo mortis articulo: quodque de cetero in locis praedictis in regno Francia, Delphinatu, & terris, aliis dominiis praedictis serventur taxae, & excois, si qui sunt, Ioan. XXII. Papam praefatum, & successores, si qui fuerint, corrigantur. Et quia propter assiduas guerras annos, quae continue vigent in dicto regno, praedictae ecclesiae, dum vocant gravatas, in taxa etiam relaxantur Concilio Constant. quae reduita est ad modum annuatim quae taxa, quod gravatus in eadem taxa praesentibus movendus solvat communis, & minuta serventur, quae praesentibus Gallis annuatim vocant: tantum per viae promotione fructuum ecclesiae & monasterii, ad quae in promotus, eaque indicta Cancellaria, & camera Apostolica inviolabiliter observari mandamus. Et quia in praedictis concessionibus regnum ac Regem maxime in charitate complexi, credendum est non immerito, ut & devotos & obediens erga sanctam Romanam ecclesiam exhibeant. Quare volumus, & esse iura quovis honore statimus, quod praefatus Rex infra quatuor menses praemissa acceptare & observare, ac in regno Delphinatu & dominiis huiusmodi observari, facere, nec non intra alios duos praefatos quatuor menses praesentibus mensibus super acceptatione & observatione, aliquae praemissa omnibus & singulis per suas patentes litteras & sedem praefatam certificare teneatur. Alioquin praesentibus litteris, & inde secuta quaevisque facta causa incerta, nulliusque roboris vel momenti. Nos enim certum iurum decernimus & inane, si secus super his a quocunque quisvis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit tentari. Nulli ergo omnino hominum licet haec paginam nostrorum concessionum, intentionum, & mandatorum constitutionum, declarationum, indulti, mandatorum, & litterarum infringere, & ei ausu temerario contraire. Si quis haec attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se noverit incursurum. Datum Romae apud S. Petrum, Anno incarnationis dominicae, 1472. Septimo Idus Augusti, Pontificatus nostri Anno 1.

CAF. II.

Discordia inter religiosis mendicantibus, & quosdam parochialium retores in partibus Germaniae quorundam legatorum commissa, per eos sub certa forma & modo in praesentibus referuntur.

a In motis articulo nulla est eisdem reservatio: ergo debent omnes sacerdotes quoscunque parochiales a quibusvis parochialibus censuris absolvi posse: Con. Trid. Sess. 14. c. 7. de reformatione.

a Vide Con. Trid. Sess. 14. de reformatione. c. 20.

325
quodam concessit: sicut quom Romanus Pont. confirmat, praecipiens
sibi paxa excommunicationis illam a palatio observari.

Sextus IV.
Vices illius, qui supra petram edificavit ecclesiam
nam (meritis licet in sufficientibus) gerentes in ter-
ris, & per eius immaculata vestigia (quantum nobis ex
alio conceditur) insedere stragones, inter Christi fide-
les quoslibet, & praefertim sub uno atque eodem sacer-
dote, quoslibet nobiscum Deo militantes, pacem & chari-
tatem inducere, & inducunt confovere, vigilantia soli-
tudine meditatur assidue, & quae iis contraria sunt
sibi vigilanter pastoralis ad radicem posita submove-
re, prout rerum & temporum circumstantia id non im-
petio exposcere dignoscuntur. Nuper siquidem pro-
pate tam venerabilium fratrum nostrorum Magun-
tiorum, & Treveren. Archiepiscoporum, ac Herbipol. &
Spiritanorum. & Spiren. Episcoporum, quam dilecti filii
nobis viri Philippi Comitis Palatini Rheni, & Ducis Ba-
variae, qui unus ex electoribus Romani Imperii existit,
ad nostrum pervenit auditum, quod inter dilectos filios
praedicatorum minorum, & Carmelitarum ordinum
Benedictinos, & nonnullos parochialium rectores, & a-
lios etiam ecclesiarum praesatos, insurgente illo qui tan-
quam leo rugiens circum, quatenus quem devoret, in par-
te Germaniae, & praefertim in oppido Eslingen. Con-
turbatae discordiae sunt nonnulla dissensionum &
scandalorum fomenta, ex certis causis nobis expres-
sis, quae nisi per vigilantiam pastoralis officii celeriter
succedant, possent ad scandalum non modicum Chri-
sti fidem illarum partium faciliter pervenire. Nos
igitur attendentes, quod sacrosancta Rom. ecd. ab eius
fondatione primave in ordine sacerdotali, quem Petrus
Apostolus, & eius successores observarunt, instituit,
& per viros providos & sacerdotes virtuosos adau-
dit, & longissimis temporibus feliciter conservata extitit,
hucusque animadvertentes, quod hodiernis tempo-
ribus hominum crescente malitia, nisi ager dominicus
cultoribus idoneis, buccinatoribus Spiritus Sancti, &
parochiis verbi Dei (qui praeter ceteros in ordinibus
sanctum mendicantium gratia assistente divina in co-
pulis numero reperitur) assidue coheretur, veribus
malitiam, & semibus vitiorum omnium celeriter obve-
nerit: non potuimus non ab intima cordis nostri dolo-
re, quod inter tales viros, qui se mutua charitate dili-
gunt, & alter alterius (juxta Apostolum b.) onera porta-
re deberent, discordia seminarium excitaretur. Vade-
rimus vellemus super his, ea qua decet maturitate consu-
lenti, venerabilibus fratribus nostris Guillelmo Hostien-
si, & Angelo Præfationem. Episcopis, & dilectis filiis no-
stris Iuliano tituli S. Petri ad vincula, ac Petro tituli S.
Marci Presbyteris Cardinalibus, vivz vocis oraculo com-
munitas & mandavimus, ut ad singulis partibus prae-
dictis, vel eorum procuratoribus legitimis, auditis hinc-
inde propositis, inter eas concordiam tractarent. Qui
quidem Episcopi & Cardinales statuti loco & tempo-
re convocatis, & intellectis partibus praedictis
(in praesertim) & in praemissis graviter & consulte pro-
cedentes, partes ipsas de communi earundem consensu
& concordiam infra scriptam perduxerunt. Videlicet,
quod ipsi parochiani Sacerdotes de cetero non dicant
nec in quibuslibet hactenus processisse, cum in veritate fi-
des nostra sit illuminata, & ecclesia exaltata per eosdem,
& praefertim per ordines praedicatorum & minorum, ut
ante reserantur. Quosque fratres mendicantes non prae-
dicare, populos parochianos non teneri audire missam in
nostrum parochias diebus festis & dominicis, cum iure

fit eorum illis diebus parochianos teneri audire missam
in eorum parochiali ecclesia: nisi forsan ex honesta cau-
sa ab ipsa ecclesia se absentent: quodque etiam nec
fratres, nec curati inducant aliquo modo laicos ad eli-
gendum sepulchrum apud eos, & bene caveant propter
penas, quas imponunt canones, cum sit libera. Quod
etiam ipsi mendicantes desistant praedicare, quod parochi-
ani non sint obligati, saltem in paschate proprio con-
fiteri sacerdoti: quia de jure a tenetur parochianus (sal-
tem in paschate) proprio confiteri sacerdoti. Per hoc
tamen ipsi fratres mendicantes non cantentur exclusi,
quo minus secundum juris communis & privilegiorum
eisdem concessorum dispositionem, confessiones audire,
& poenitentias injungere valeant. Quod etiam de cete-
ro inter ipsos fratres mendicantes & curatos, quoad ef-
fectum praedicatorum, horas cantandi, & campanas pullan-
di, servetur consuetudo antiqua, quae temporibus anti-
quis servata fuit in ipso oppido Eslingen. Et casu, quo
veniat aliqua occasio sive necessitas, non fiat commuta-
tio temporis, vel horae, in ipsis praedicationibus fiendis:
nisi de consensu partium. Quosque etiam ipsi fratres in ser-
monibus eorum non detrahant praesatis & rectoribus paro-
chialium ecclesiarum: neque etiam populos ad finem eccle-
siarum parochialium frequentia & accessu abstrahant, sive
retrahant quoquo modo. Et vice versa ipsi rectores & prae-
lati aliquo modo non detrahant mendicantibus, sed illum
favorem, quem possunt, eis impendant, & in omnibus &
per omnia praesentent: ita, ut vera unitas & perfecta chari-
tas inter eos offendatur. Nos itaque illius vices geren-
tes in terris, qui Apostolis suis dixit: b. Pacem meam
do vobis, pacem meam relinquo vobis: cupientes super
his opportunè providere, motu proprio, non ad alicujus
super hoc nobis oblata petitionis instantiam, sed de no-
stra certa scientia & mera voluntate, concordiam prae-
dictam, ac omnia & singula per praefatos Episcopos & Car-
dinales ordinata (ad hoc, ut perpetuo inconcussa persi-
stant) auctoritate Apostolica, & ex certa nostra scientia
approbamus, & confirmamus, ac viribus perpetuo subsi-
stere debere decernimus. Supplentes omnes & singu-
los defectus, tam juris, quam facti, si qui forsan interve-
nerunt in eisdem. Injungentes nihilominus Archiepi-
scopis, Episcopis, plebanis, rectoribus, curatis, necnon
prioribus, gardianis, & singulis fratribus ordinum men-
dicantium, sub poena excommunicationis latae sententiae,
quam contra facientes, & quemlibet eorum contrafacien-
tem incurere volumus, eo ipso, à qua absolvi nequeant,
nisi de expresso consensu partis lae, & debita satisfactio-
ne pravia, inviolabiliter observent: Et quantum in eis
est, ab aliis observari faciant. Et insuper quascunque
lites & causas, coram quibuscunque causarum palatii
Apostolici auditoribus, seu alibi, occasione praemissorum
inter dilectos filios Decanum & capitulum eccle-
siae Spiren. & curatum dicti oppidi, ac fratres praedictos
indebitas pendentes: Illarum status, tenores, & formas,
& in eis gesta & actitata, praesentibus pro expressis ha-
bentes, ad nos harum serie, motu, scientia & auctoritate
praedictis advocamus, & litem seu lites ipsas penitus ex-
tinguimus: Et ambabus partibus praedictis licet hujusmo-
di confortibus, seu illis adhaerentibus, perpetuum silen-
tium imponimus: Non obstantibus constitutionibus &
ordinationibus Apostolicis, ac privilegiis eisdem fratri-
bus in genere vel in specie concessis, ceterisque contra-
riis quibuscunque. Nulli ergo, &c. Datum Romae apud
S. Petrum, Anno incarnationis Dominicae, 1473. XV. Cal.
Julii Pontificatus nostri Anno 7.

a Cap. annis aeternis, sicut de poen. & remiss.
b Ioan. 14o

FINIS LIBRI PRIMI.

Nona 2

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN